

Draga učiteljica in učitelj

Avtorica časovnega traku in spremljevalne knjižice o slovenski zgodovini sem po poklicu zgodovinarica, ki se v svojem raziskovalnem delu posvečam zlasti proučevanju slovenske preteklosti. V pričujočem sintetičnem prikazu tako nisem prvenstveno težila k usklajevanju pripovedi z osnovnošolskimi učnimi načrti, ki so se v zadnjih letih velikokrat spreminjali. To boste znali vi, spoštovani učitelji in učiteljice, storiti veliko bolje. Z izborom slik sem skušala seči pod površje politične (dogodkovne) zgodovine, kjer živi kulturna zgodovina, in dati prednost pogosto zastrtim pogledom na zgodovino ter ideološko neobremenjenim točkam gledanja. Hkrati sem se skušala približati zmožnostim dojemanja otroka, ki mu je časovni trak namenjen. Priročnik pa naj bo v pomoč vam, cenjene pedagoginje in cenjeni pedagogi, pri uporabi časovnega traku.

Kajpak bi bilo mogoče slovensko zgodovino prikazati ne le v dvanajstih, temveč v štiriindvajsetih, tudi petdesetih slikah. Brazdasta preteklost prednikov Slovencev bi si to nedvomno zaslužila. A namen učnega pripomočka ni bila izčrpnost, tej je posvečena vrsta poglobljenih monografij in enciklopedij, ki jih (vsaj najpomembnejše) navajam ob koncu. Število slik sem namenoma podredila preglednosti, pri čemer sem izbrala naravni cikel izmenjavanja dvanajstih mesecev, da lahko učenci z malo domišljije iz časovnega traku naredijo koledar.

Preglednost in omenjena didaktična ideja sta tudi pglavitna razloga za izbiro cikla; z njo ne želim hkrati reči niti, da je zgodovina ciklični proces niti da se ponavlja. Prav tako naj vas ne zmoti, da si letnice povsod ne sledijo zapovrstjo. S takšno postavitvijo slik sem želela pokazati, da so pretekle pripovedi barvite in prepletene ter si le malokdaj zgolj zaporedno sledijo. Uspeh bo, če bodo šolarji ugotovili, da zgodovina ni strogo linearni in vzročno-posledični niz dogodkov, temveč so posamezne podobe iz preteklosti, ki jih spoznavajo, del obsežnih in kompleksnih zgodovinskih procesov.

Zgodovina kot del izobraževalnega sistema pogosto postane izjemno suhoparen skupek podatkov, ki zanemarja nepregledno bogastvo preteklih imaginarijev. Želela bi si, da ne bi bilo tako in da bi imeli, ko podajate snov učencem, odgovorno pred očmi tudi vznemirljivo misel nemškega zgodovinarja 19. stoletja Gustava Droysena: zgodovina je edina znanost, ki uživa to negotovo srečo, da je znanost in umetnost hkrati.

Za koristne namige in predloge pri oblikovanju časovnega traku ter priročnika se toplo zahvaljujem Petru Štihi, Petru Vodopivcu, Igorju Grđini, Otu Luthru, Aliju Žerdinu, Maji Godina - Golja, Božu Repetu, Marti Verginella in Bojanu Godeši.

Mateja Ratej